



Styre: Universitetsstyret

Styresak: 99/20

Møtedato: 24.09.2020

Dato: 14.09.2020

Arkivsaksnr: 2020/9614

Forskning - aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Strategi for UiB 2019-2022 Kunnskap som former samfunnet
<http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/strategi.pdf>
- Styresak 6/19: Forskning av høy kvalitet ved UiB: kvalitet, aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2019/2019-02-21/S_6-19Forskninghoykvalitet.pdf

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen har høye ambisjoner for forskningsaktiviteten. Strategien *Kunnskap som former samfunnet* tydeliggjør forventningen om at forskning skal være av høy kvalitet og fortsette å vokse i omfang. Styret ved UiB har i flere omganger fastholdt retningen om å være et forskningsintensivt universitet med stor faglig bredde og er avhengig av å lykkes med strategien om å satse på fremragende forskning.

For å lykkes må UiB få til å utvikle, beholde og rekruttere de beste hodene, og ha rammebetingelser for de vitenskapelig ansatte som støtte opp under ny og solid forskning. Basisfinansieringen og bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet ligger til grunn for UiB sitt samfunnsoppdrag om fri forskning og er samlet sett det viktigste rammevilkåret for universitetet. Likevel er betydningen av å innhente eksterne midler fra Forskningsrådet, EU og andre finansieringskilder blitt stadig viktigere for å skaffe handlingsrom til å bygge nye miljøer, forskningsnettverk og tiltrekke relevant kompetanse og erfaring både nasjonalt og internasjonalt.

I denne saken får styret en gjennomgang av hvordan UiB jobber strategisk med å styrke forskningsaktiviteten. Saken vil belyse hvordan det nasjonale og internasjonale landskapet har endret seg med økt konkurranse om de samme forskningsmidlene og hvilke konsekvenser dette har for UIBs ambisjoner. For å holde styret godt orientert om utviklingen vil det fortløpende bli presentert flere saker om forskning fremover. Denne saken er derfor den første i en rekke saker som vil komme nærmere inn på hvordan det jobbes med forskning og vurderinger knyttet til behov for å gjøre endringer og styrke innsatsen.

Forslag til vedtak:

Styret drøfter gjennomgangen av aktivitet, tilslag og tiltak for å styrke forskningsaktivitet ved UiB.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

14.09.2020/14.09.2020/Birgit Falch/Bjug Bøyum/Vibeke Kyrkjebø Irgan/Are Straume,
Benedicte Løseth (avd.dir).

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
99/20

Møtedato:
24.09.2020

Arkivsaksnr:
2020/9614

Forskning - aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet

Innledning

UiB sin strategi *Kunnskap som former samfunnet* fremhever at vi er et internasjonalt og forskningsintensivt universitet med fagdisipliner innen et bredt utvalg av fagområder som satser sterkt og langsiktig på forskning. Forskerne ved UiB skal publisere i anerkjente kanaler, og arbeide for gjennomslag i nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer.

I mange sammenhenger måles forskningsaktiviteten i form av resultater på ulike rankinger. Resultatene som måles i undersøkelsene bak rangeringene har ofte svak sammenheng med det arbeidet institusjonene faktisk gjør for å heve kvaliteten i forskning og utdanning.¹ Denne saken vil ikke presentere UiB sin status på ulike rankinger, men ta for seg utviklingen i forskningsaktivitet og gjennomslag.

Forskningsrådet lanserte 27. mai 2020 sin nye strategi for 2020-2024, og EUs nye rammeprogram Horisont Europa trer i kraft i 2021. Regjeringen har store forventninger til Norges returandel sammenlignet med Horisont 2020, og ambisjonen om å hente inn 2,5 prosent av forskningsmidlene er høyere enn målet for Horisont 2020. Konkurransen om forskningsmidlene forventes derfor å øke ytterligere, - blant annet som følge av kutt i tildelingen til Det europeiske forskningsrådet (ERC), som finansierer den frie og grensesprengende forskningen.

I det nye bildet ser vi at flere nye universitet mobiliserer, og at sterke universitet stadig tar en større del av forskningsmidlene. De tematiske programmene har hatt svært spissete utlysninger som i ulik grad har motivert og gjort det relevant for vitenskapelig ansatte ved UiB til å søke.

Ved et breddeuniversitet som UiB er det stor variasjon i betingelsene for eksterntfinansiering, publiseringsaktivitet, fagtradisjoner og forskningskultur. En hovedoppgave for forskerne er å tilby forskningsbasert undervisning. Høy forskningsaktivitet kommer utdanningene og studentene til gode.

Doktorgradsutdanningen ved UiB teller rundt 1650 kandidater, der 53% av disse er eksterntfinansiert, og Forskningsrådet utgjør ca. 33 % av de eksterntfinansierte². Doktorgradskandidatene bidrar i stor grad til UiB sin totale forskningsaktivitet og tall fra 2019

¹ Den anerkjente ARWU-rankingen avgjøres for eksempel i stor grad av hvor mange Nobelpriser og Fieldsmedaljer et universitet har mottatt gjennom tidene. I THE-rankingen er det antall siteringer og omdømmeundersøkelsen som er mest utslagsgivende.

² Tall fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) 2018

viser at stipendiatene bidrar i hele 30% av den totale publiseringsaktiviteten. I tillegg til rammen UiB har gjennom basisfinansiering av doktorgradsprogrammer er tilslag på eksternt finansierte forskningsprosjekter en viktig mulighet til å ansette flere stipendiater som bidrar både til forskning, til å utvikle nye forskningsfelt og til å sikre rekruttering inn i fagene.

For å fortsatt lykkes med å være et forskningsintensivt breddeuniversitet med ambisiøse mål om flere fremragende forskningsmiljø ser det derfor ut til at universitetet i enda større grad må samle seg om å forbedre rammer og handlingsrom for forskningsaktiviteten.

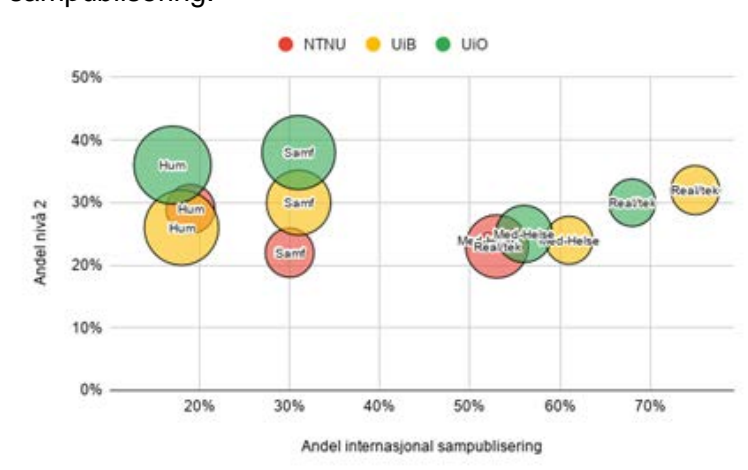
Aktivitet og gjennomslag

Vitenskapelig publisering

UiB har ambisjoner om at forskningen publiseres i høyt anerkjente publikasjonskanaler. Hva som rangeres som anerkjente kanaler, må sees i lys av de enkelte fagområdenes tradisjon og egenart. Vitenskapelig publisering er først og fremst et mål på vitenskapelige resultater, men den benyttes også i noen sammenhenger som indikator på vitenskapelig kvalitet.

Kunnskapsdepartementet måler universitetenes publikasjoner etter to dimensjoner som ofte knyttes til kvalitet: andel publisering i de sterkeste publiseringskanalene (Nivå 2), og andel internasjonal sampublisering. Publiseringsaktivitet er ikke alene et mål på forskning på høyt nivå, og mange fagmiljøer har egne standarder for hva som anses som de beste tidsskriftene å publisere i som ikke UHRs publiseringsutvalg alltid klarer å fange opp. I denne saken er publisering på nivå 2 tatt med for å kunne gi en viss pekepinn og oversikt over hvordan UIB hevder seg sammenlignet med de to største universitetene i Norge.

Figur 1 viser en sammenligning av publiseringsresultatene ved UiO, UiB og NTNU for de tre siste årene sammenlagt. Størrelsen på boblene viser publisering per faglig årsverk³, og beregnes utfra en vektning av sampublisering og publiseringsnivå. Figuren viser resultatene på faglig aktivitet ved UiO, UiB og NTNU langs de to dimensjonene; nivå 2 og internasjonal sampublisering.



Figur 1 Nivå2-andel, internasjonal sampublisering og publikasjonspoeng pr årsverk etter instituttene faggrupper 2017-2019. Akser beregnet ut fra antall unike publikasjoner. Kilde: Cristin DUCT

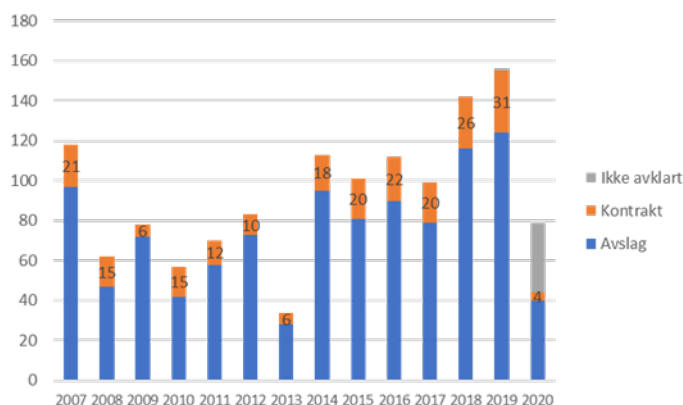
³ Faginndelingen er basert på klassifisering av hovedvekt ved instituttene fagtilhørighet. Publisering per årsverk regnes som sum [forfatterandeler](#) 2017-2019 fordelt på gjennomsnitt fagårsverk. Utøvende og estetiske fag er vektet ned.

Resultatene viser at UiO har en høyere andel av publikasjoner på nivå 2 innen Samfunnsvitenskap og Humaniora enn UiB, mens innen realfag og teknologi har UiB både høyest nivå 2-andel og høyest andel internasjonal publisering. Innen medisin og helse er forskjellene mindre.

Både UiB og UiO har lagt, og ligger fortsatt, øverst på publiseringsindikatoren blant universitetene i Norge, og forholdet mellom institusjonene har vært stabilt siden målingen av publiseringspoeng ble etablert. Trenden for sektoren som helhet viser også en sterkere vekst i internasjonalt samforfatterskap, noe som kan ha sammenheng med stimuleringsordningen, der et EU-prosjekt gir langt høyere uttelling enn et prosjekt fra Forskningsrådet.

EU

Midler fra H2020⁴ utgjør en relativt liten del av UiBs totale forskningsfinansiering, men for forskningen er internasjonale forskningsprosjekter gjennom Horisont 2020 av stor strategisk betydning. I tillegg til den umiddelbare verdien av god prosjektfinansiering, gir deltakelse i EU-prosjekter tilgang til forskningsinfrastruktur og viktige internasjonale fagnettverk med stor forskningstynge.

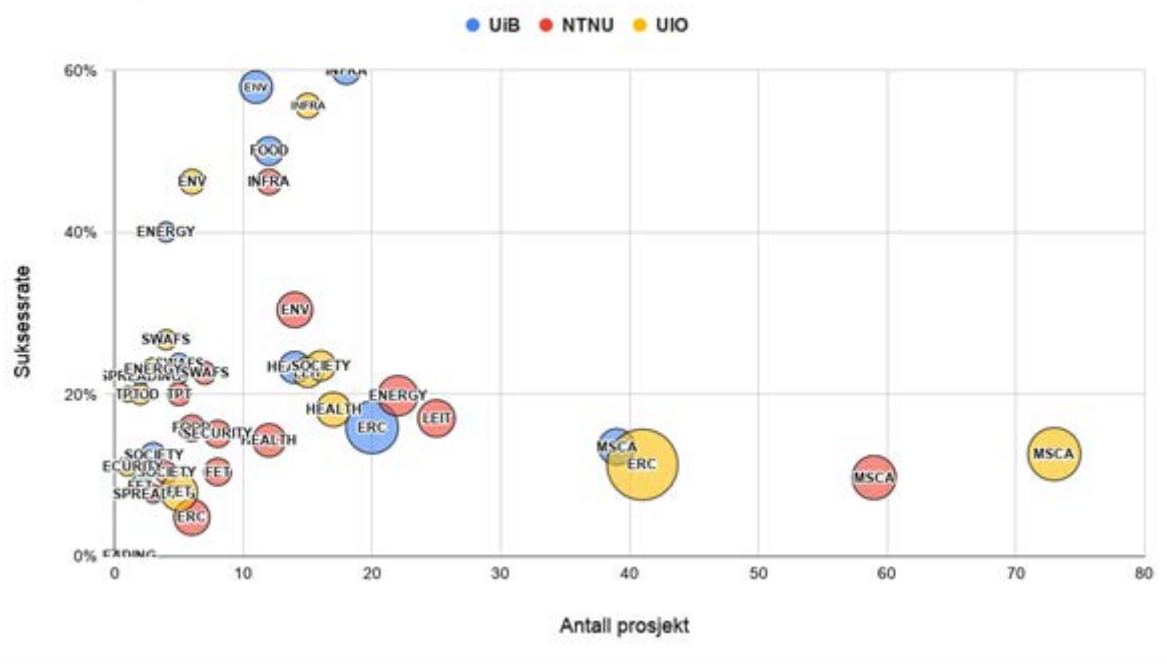


Figur 2 Søknad og gjennomslag, prosjekter i FP7 og H2020

Figur 2 viser at UiB har hatt en relativt jevn økning i søknader om EU-finansiering over en tiårsperiode. Utlysningene i 2019 resulterte i 31 kontrakter, som er et rekordhøyt tilslag. Av tilslagene var 19 prosjekter knyttet til EUs program for Excellent Science⁵. Herunder var 13 stipend for yngre forskere (MSCA), fire infrastruktureldeltakelser og to prosjekt innen «Future and emerging technologies». Det gode resultatet viser en høy kvalitet på søknadene. Våren 2020 deltar UiB i hele 76 søknader om EU-finansiering.

⁴ EUs rammeprogram 2014-2020

⁵ Excellent Science pillaren i EU har som formål og styrke kraften i EUs forskningsbase for å konsolidere å utvikle den europeiske forskningen til å bli mer konkurransedyktig globalt. Pillaren har fire spesifikke mål for å fremme fremragende forskning. <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/excellent-science>



på et MSCA-prosjekt er et kvalitetsstempel fordi prosjektet allerede er evaluert som nyskapende og fremragende. Dette gir et fortrinn som er et godt utgangspunkt også for å utvikle banebrytende forskningstema og få gjennomslag i ERC og Forskningsrådets *Forskerprosjekt for unge talenter*.

På UiB har fagmiljøene i liten grad orientert seg mot MSCA, men for årets søknadsrunde, 9. september har det vært jobbet med å mobilisere og motivere til flere søknader og for første gang er samtlige fakulteter involvert i søknadsprosesser.

ERC investerer i nyskapende og fremragende forskning ved å støtte de beste forskerne og de beste ideene, og det å få tilslag i ERC er av stor betydning for UiB. I utviklingsavtalen mellom UiB og Kunnskapsdepartementet, vurderes resultatene blant annet utfra tildelinger fra Det europeiske forskningsrådet. Totalt har UiB sendt 139 søknader til ERC i H2020. Dette er en økning på bare 4% i forhold til det forrige rammeprogrammet, FP7. Her har UiB et stort potensial for å få flere forskere til å søke. Forskningsutvalget har i 2020 satt i gang et arbeid for å jobbe mer systematisk i bredden av universitetet med å få flere forskere til å søke.

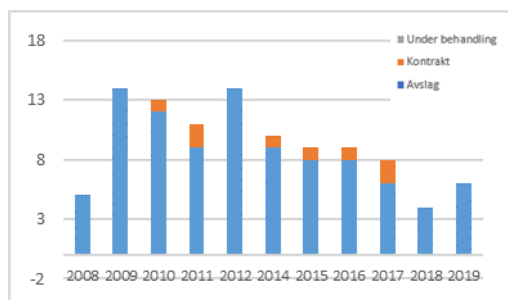
ERC er inndelt i ulike virkemidler:

- ERC Starting Grants: forskere 2-7 år etter avlagt doktorgrad
- Consolidator Grants: 7-12 år etter avlagt doktorgrad
- Advanced Grants: forskere som har drevet betydelig og original forskning i mer enn 10 år
- Synergy Grants: to til fire toppforskere som samarbeider om et fremragende forskningsprosjekt

Konkurransen om å få ERC-stipend er krevende. Selv om man er en svært dyktig forsker kan man ikke *forvente* å nå frem i konkurransen med de aller beste forskerne i Europa. UiB vil nå flytte fokus fra tilslagsprosenter, der fokus er på de få som oppnår suksess, til det å jobbe for at flere forskere motiveres til å søke. Forskningsrådets evaluering om *barrierer og muligheter i ERC*⁷ peker nettopp på at det å søke flere ganger øker sannsynligheten for å lykkes. Dette stemmer overens med UiB sine egne tall som viser en klar positiv sammenheng mellom antall ganger en forsker har sendt inn søknad og tilslag. ERC gir også omfattende og konstruktive faglige tilbakemeldinger på hva som er styrker og svakheter med alle søknader, og dette gir også mye læring.

Figur 4 viser at antallet søkere til ERC Starting Grants har gått ned ved UiB. For tildelingen i 2019 ble det kun fremmet fire søknader, uten tilslag. Til sammenligning sendte UiO 27 søknader og fikk fem stipend. NTNU sendte ni og fikk ett stipend, mens ett gikk til SSB. Det har heller ikke vært tildelinger i 2020.

Figur 4 Søknad og gjennomslag i ERC Starting Grants



⁷ Barriers and opportunities for Norwegian participation in the European Research Council (ERC), <https://www.forskningsradet.no/contentassets/eec0cd2479c247caa644c4afeb137ba2/ercsurveyreportweb.pdf>

Som et ledd i Forskningsutvalget satsing på ERC har alle fakultetene sammen med instituttlederne nå utformet ambisjonsmål for antall ERC søknader for 2021, 2022 og 2023. Målet er å identifisere konkrete kandidater som skal oppfordres og få tilbud om støtte til arbeidet med å søke. De fleste fakultetene har nå uttalte ambisjoner om å triple antall søkere. Et annet mål er at UIB nå skal identifisere aktuelle kandidater på et tidligere tidspunkt, helst ett eller flere år før søknadsfristen.

For den enkelte forsker er det et stort arbeid å prioritere en ERC søknad, kanskje fremfor annet forskningsarbeid. Det er derfor svært viktig å ha gode virkemidler for å støtte opp under motivasjon til å søke. Det er like viktig for institusjonen UIB at vi lykkes med ERC som det er for den enkelte forsker, og planen er derfor at UiB øremerker flere sentrale stimuleringsmidler til bruk for søkere. Dette kan bidra til frikjøp av konsentrert forskningstid, eller bruk av eksperthjelp og faglige mentorer i arbeidet. Et viktig moment nå er å få flere unge søkere til å søke Starting Grant tidlig i sin karriere, slik at de har mulighet for å søke flere ganger før de er utenfor kvalifiseringskravet som er 2-7 år etter avlagt doktorgrad.

Forskningsrådet har gjort en analyse⁸ som viser at det er en positiv sammenheng mellom det å lykkes med søknader i Forskningsrådets program for unge talenter og ERC. Analysen understøtter behovet for å styrke og å se de ulike virkemidlene knyttet til å utvikle forskertalenter i en helhetlig sammenheng.

Forskningsrådets virkemiddel *Forskerprosjekt for unge talenter* er en ordning som gir gode vilkår for både nysgjerrighets- og utfordringsdrevet forskning av høy kvalitet for forskere i starten av karrieren. UiB har siden 2016 kun oppnådd tre til fire stipend årlig. Til sammenligning har UiO fått tilslag på 22 prosjekter i 2019. UiB vil nå i mye større grad se programmet for yngre talenter i sammenheng med å utvikle karriereplaner for yngre forskere.

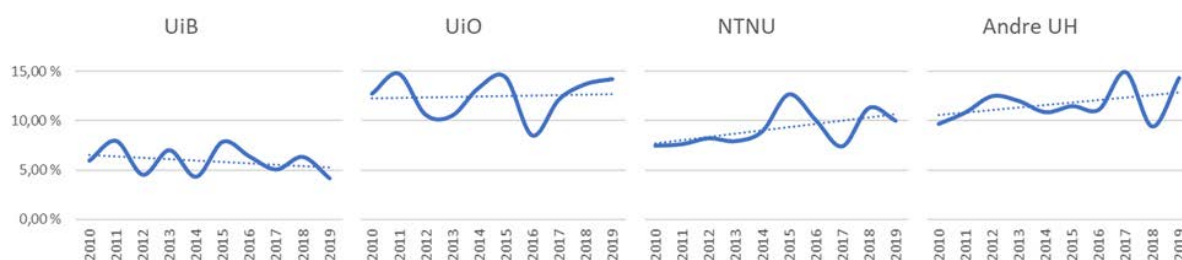
Fakultetenes karriereprogram og UiBs karriereprogram for yngre forskere, som Momentum og TMS karriereprogram, samler sterkt motiverte unge forskere, og bidrar til å utvikle et sett med generiske ferdigheter i søknadsskriving, forsknings- og prosjektledelse. Universitetet har utviklet en karrierepolitikk for yngre forskere. Som en oppfølging av den nylige, europeiske krediteringen, *HR Excellence in Research*, har UiB forpliktet seg til å utvikle institusjonelle planer for karriereutvikling og karriereveiledning. Sammen med faglig ledelse er nå HR-avdelingen og Forsknings- og innovasjonsavdelingen i gang med å legge planer for utvikling av flere konkrete tiltak og vi vil komme tilbake til styret med en egen orientering om innretningen på dette arbeidet.

Forskningsrådet

UiB har over lang tid hatt gode finansielle inntekter fra Forskningsrådet. De finansielle inntektene varierer naturlig nok over tid mellom fagmiljøer og mellom institusjonene i sektoren. En samlet gjennomgang over en tiårsperiode viser imidlertid at det har vært en negativ trend i tildelinger fra Forskningsrådet sammenlignet med UH-sektoren generelt⁹. Figuren viser at UIB har redusert sin konkurransevne og taper relativt sett i konkurranse med UiO, men også i relasjon til de andre nye universitetene.

⁸ Forskningsrådet: Rapport om unge forskertalenter, Gjennomgang av ordningen unge forskertalenter 2013-2018. (April 2020)

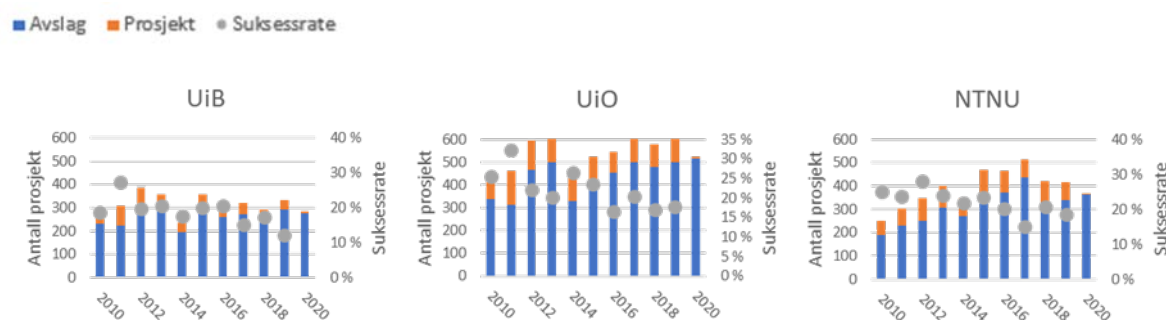
⁹ I regnskapsførte inntekter har det vært en vekst på 45% totalt, fra 350 millioner i 2010 til 509 millioner i 2019, men veksten har imidlertid ligget under sektoren for øvrig (62,4%) Kilde: DBH NSD



Figur 5 Andel av forskningsrådets tildelinger. Kilde: Forskningsrådet, åpne søknadsdata

Det er særlig gjennomslag i utlysningene for nye store sentre som forklarer økningen ved de andre universitetene. I løpet av tiårsperioden har UiB fått tilslag på fire nye sentre for fremragende forskning (SFF), mot ni nye sentre ved UiO og seks ved NTNU. NTNU har i tillegg hatt stort gjennomslag i tildeling om nye sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og forskningsssentre for miljøvennlig energi. De store sentrene gir stor finansiell uttelling og gjenspeiles i statistikken. UiT fikk i 2017 betydelige midler til en ny satsing «Arven etter Nansen», som er hovedårsaken til den toppen som vises for dette året i kategorien «andre UH».¹⁰

UiB søker klart mest på FRIPRO-programmet. Dette er Forskningsrådet program for banebrytende forskning på de beste forskerne uavhengig av fag og tema. Konkurransen i de frie programmene er hardere. Det er særlig Det medisinske fakultet som henter finansiering fra de tematiske programmene, som behandling, bedre helse, global helse og vaksineforskning. Innen matematisk-naturvitenskapelige disipliner har UiB hatt god uttelling, særlig knyttet til klima og miljø. Samtidig går mindre enn fem prosent av Forskningsrådets utlyste midler til humanistisk forskning, noe som gjør konkurransen svært krevende for mange av UIBs fagområder.



Figur 6 søknad om prosjektstøtte og personlig stipend, UiB, UiO, NTNU. Kilde: Forskningsrådet/Difi datahotell

Figur 6 viser antall søknader til forskningsprosjekter og personlige stipend ved UiB, UiO og NTNU. Alle har hatt en nedgang i suksessrate over tid, men nedgangen har vært noe større på UiB. I 2019 var suksessraten ved UiB 12%, mot 18% ved UiO, 19% ved NTNU. Som vi ser av figuren har ikke UiB hatt noen økning i søknader om forskningsmidler mellom 2010 og

¹⁰ De to nye SFI-sentrene som UiB ble tildelt i 2020, samt at UiB er partner i ytterligere fire SFI-sentre, er ikke gjengitt i statistikken her. Dette er svært viktige tildelinger for UiB. Sentrene springer ut fra fremragende forskningsmiljøer som betyr mye for å generere ny forskning og nye forskningsprosjekter.

2020, mens UiO har hatt en økning på 15% og NTNU på 44%. Fusjonen ved NTNU i 2017 kan forklare noe av veksten i søknader ved NTNU.

I søknadsrunden 2019 ble UiB kun tildelt åtte prosjekt, som ga en suksessrate på bare 5%. Dette var et svært lavt tall for UiB, og en samlet faglig ledelse har diskutert den lave uttellingen og løftet problemstillingene videre inn i sine fakultet. I 2020 ser vi at flere forskere har søkt om prosjektstøtte enn i 2019 og foregående år. Flere fakultet melder om at de har satt analyser for å undersøke årsaker til den svært lave tilslagsraten. Fagmiljøene går systematisk gjennom tilbakemeldingene på karakterene i hver eneste søknad fra Forskningsrådet. Noen fagmiljø på UIB melder om at det er særlig gjennomføringskriteriet som får lavt skår¹¹. Andre fagmiljøer har pekt på en del uforutsigbarhet knyttet til omleggingen til nye porteføljestyre og ekspertpaneler.

SFF

Ved siste søknadsrunde i 2017 fikk UiB kun et nytt senter, og arbeidet drives nå av en klar ambisjon om større uttelling denne gangen. UiB har satt i gang en omfattende prosess knyttet til søknadsfristen for nye SFF-sentre (november 2020). Sammen med dekangruppen har prorektor valgt en samlet prosess og koordinering av arbeidet. Det er øremerket sentrale stimuleringsmidler til alle initiativene som har blitt brukt til faglige ekspertevalueringer av de foreløpige senterkissene. Alle initiativene har også knyttet til seg ekstra ressurser i form av skrivestøtte, og det er gjennomført SWOT-analyser i to omganger. Alle initiativene får konkrete tilbakemeldinger og forslag til forbedringer. Arbeidet er ressursintensivt, og krever et utstrakt og svært tett samarbeid mellom det enkelte senterinitiativ, forskningsstøtte og faglig ledelse på instituttnivå.

Per september 2020 er det totalt 26 senterinitiativ som arbeider mot søknadsfristen 18. november.

Påvirke EU sine prioriteringer og øke synligheten

Det nye rammeprogrammet for forskning og innovasjon, *Horisont Europa*, starter opp 1. januar 2021. ERC er fortsatt en viktig del av programmet, men utfordres av mulige reduserte budsjetter. EU har også økt fokus mot de store samfunnsutfordringene der de utfordringsdrevne tematiske programmene er viktig. De tematiske programmene har hatt svært spissete utlysninger som i ulik grad har motivert forskere ved UiB til å søke. Disse programmene kan fremover bli viktige bidrag for å videreutvikle sterke forskningsmiljø, og UiB satser nå samtidig på å jobbe mer systematisk med å påvirke både programmene og innretningen slik at de passer med våre forskningsmiljøer

Med utgangspunkt i UiB sitt Brusselkontor skal UIB styrke sin strategiske innsats for å påvirke sentrale deler av EU-systemet og kunne informere våre forskere godt om EUs forskningsinitiativ. For tiden er Brusselkontoret svært påvirket av koronasituasjonen og det har ikke vært mulig å reise til Brussel. Dette har skapt forsinkelse i ansettelse av ny kontorleder. Målet er å bruke både kontoret og fagmiljøene på UIB mer målrettet og

¹¹ Forskningsrådet har innført felles vurderingskriterier som gir en samlet kvalitetsvurdering av alle søknader. Dette er 1) forskningskvalitet/forskning og innovasjon (Excellence), 2) virkninger og effekter (Impact) og 3) gjennomføring (implementation)

strategisk ved å etablere et større nettverk av forskere i arbeidet mot EU. UiB er allerede godt i gang et strategisk påvirkningsarbeid og det er gjennomført flere arrangementer i Brussel blant annet med fagmiljøet for energiomstilling¹².

I lys av den pågående europeiske debatten om EUs neste langtidsbudsjett og mulig reduksjon av ERC tok Universitetet i Bergen initiativ til en europeisk kampanje. UiB har gjennom våren og høsten ledet kampanjen med navnet *Friends of the ERC*¹³. Her har UiB lykket med å mobilisere forskere og politikere fra hele verden og det er samlet inn over 20.200 underskrifter i tillegg til flere viktige innlegg både på pressekonferanser og i internasjonale medier som BBC news. Kampanjen blir avsluttet med et separat arrangement på Europakommisjonens Research and Innovation Days¹⁴ 22.-24. september 2020. Arbeidet med kampanjen er en viktig modelltenkning for det videre arbeidet med å posisjonere UiB inn mot viktige forskningspolitiske temaer i EU.

Samarbeid med NORCE

For å nå opp i flere av EUs og Forskningsrådets forskningsprogram ligger det et stort potensial i tettere samarbeid med instituttsektoren for å kunne utvikle gode søknadsprosjekter. For UiB er ambisjonen at NORCE skal være vår foretrukne forskningsbaserte innovasjonspartner, og at samarbeidet skal styrke kvaliteten og relevansen av vår forskning og innovasjon. Institusjonene har ulikt samfunnsoppdrag, og målet er å bruke hverandre komplementært i forskningssamarbeid.

UiB og NORCE har nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på mekanismer for å øke og styrke samarbeidet. Det sees blant annet på koordinering rundt viktige søknadsprosesser og samarbeide om forskningsstrategiske saker både nasjonalt og internasjonalt. Arbeidet så langt avdekker at fellesaktivitetene og sampublisering har gått noe ned, og det er derfor viktig å identifisere hva som kan fremme samarbeidet. Arbeidet ferdigstilles høsten 2020 og styret vil bli orientert om samarbeidet og resultatet av arbeidet.

Kvalitet i forskning

UiB har satt i gang et arbeid som skal vurdere rammebetingelsene for forskningen ved institusjonen. Arbeidet drives frem av en arbeidsgruppe ledet av prorektor, og hvor Forskningsutvalget fungerer som styringsgruppe. Målsetningene er å konkretisere hvilke betingelser som fremmer forskningskvalitet og aktivitet. Som en del av dette arbeidet skal UiB også se nærmere på forholdet mellom undervisnings- og forskningsoppgavene til de vitenskapelige ansatte. For eksempel har UiB noe mer studiepoengproduksjon per vitenskapelige årsverk enn det UiO har – noe som *kan* indikere mindre forskningstid. Det krever en grundig utredning for å si noe presist om dette.

Kvalitet i forskning skal også identifisere hvordan UiB kan bygge en enda sterkere kultur med klare forventninger om høy aktivitet og en forventning om å søke midler og publisere godt, nasjonalt og internasjonalt.

¹² <https://www.uib.no/klimaenergi/131563/sammen-om-energiomstilling>

¹³ <https://friendsoftheerc.w.uib.no/>

¹⁴ <https://www.ideal-ist.eu/news/european-research-and-innovation-days-2020>

For at UiB skal nå videre vekst og styrking av kvaliteten er en viktig rammebetingelse tilgang til kompetent fagstøtteapparat som kan bistå forskerne i deres søknadsprosesser. Det forskningsadministrative søknadsarbeidet er arbeidsintensivt, og er spredt på få, dedikerte nøkkelpersoner ved fakultetene og i sentraladministrasjonen. Målet er å dimensjonere tilgangen på støttefunksjoner i tråd med UiB sine målsetninger.

Arbeidsgruppen planlegger å ferdigstille sitt arbeid våren 2021.

Særskilte utfordringer og tiltak knyttet til Koronasituasjonen:

Det har vært krevende å følge vanlig progresjon i forskning og søknadsarbeid på grunn av koronasituasjonen. Dette skyldes blant annet at omlegging til digital undervisning har krevd mer tid til undervisningsarbeid. Det er behov for å skjerme forskningen og det jobbes med en helhetlig planlegging av både undervisning og forskning, sammen med en tiltakspakke for forskning.

På kort sikt foreslås det allerede fra september å sette av ekstra ressurser til å støtte forskning som følge av arbeidspress knyttet til korona:

- Det gis særskilt støtte til ekspertvurdering og forskningstid inn mot viktige søknader i form av finansiell støtte
- Ekstra tilgang på administrativ forskningsstøtte ved behov

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Det verdt å merke seg at UiB de siste årene ikke har økt antall søknader om forskningsprosjekter fra Forskningsrådet. I tillegg ser vi nå et fall i antall søknader og tilslag i ERC. Det fremstår helt nødvendig å arbeide strategisk for å sikre at UiB klarer å nå sine ambisjoner. Videre peker saken også på at det nasjonale og internasjonale forskningsbildet er i rask endring, og at nye universitet mobiliserer sterkt for å hente ut en større andel av eksterne midler. Saken viser at det nå er satt i gang et arbeid for å iverksette tiltak som skal styrke forskningsvirksomheten, og styret vil bli forelagt saker for å følge med på om tiltakene er tilstrekkelig på både kort- og lengre sikt.

For å få frem relevante tiltak for å styrke forskningen blir arbeidet med *kvalitet i forskning* særdeles viktig. UIB må nå identifisere muligheter og barrierer for hvordan forholdene må legges til rette for å utvikle den nysgjerrighetsdrevne forskningen. Blant annet er det viktig å dimensjonere støtteordninger for at forskere skal ha gode rammevilkår for å utvikle sin forskning.

Styret vil få en rekke oppfølgingssaker om forskning og en større sak der resultatene av arbeidet med *kvalitet i forskning* legges frem. Her vil styret få forelagt forslag til hvilke flere tiltak som skal styrke forskningen fremover. I tillegg vil styret bli holdt løpende orientert om arbeidet med en tiltakspakke for forskning knyttet til koronasituasjonen.

14.09.2020/Birgit Falch/Bjug Bøyum/Vibeke Kyrkjebø Irgan/Are Straume, Benedicte Løseth (avd.dir)